

13 Σεπτεμβρίου 2015

Οι βιβλικές ρίζες της Ηθικής και της Ποιμαντικής της Εκκλησίας

/ [Πεμπουσία](#)

Χαιρετισμός

στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο

της Society for the Law of the Eastern Churches:

Oikonomia, Dispensatio and Aequitas in the Life of the Church

Πνευματικό Κέντρο “Διακονία” Ι. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης

Πέμπτη 10 - Τρίτη 15 Σεπτεμβρίου 2015

Στις σύγχρονες Επιστήμες του Ανθρώπου ως “Ηθική” ορίζεται γενικά η αναζήτηση της αποδοτικότερης για την οργάνωση της κοινωνικής συμβίωσης των ανθρώπων κλίμακας αξιών. Από τη στιγμή που μια κλίμακα αξιών γίνεται αποδεκτή από κάποια κοινωνική ομάδα, αυτή αντικειμενοποιείται και ως τέτοια χρησιμοποιείται ως κριτήριο για την αξιολόγηση της ατομικής συμπεριφοράς των ανθρώπων. Μια τέτοια κλίμακα μπορεί να προκύπτει είτε από κάποιο φιλοσοφικό σύστημα είτε από κάποια θρησκευτική νομοθεσία που ρυθμίζει την ανθρώπινη συμπεριφορά.

Στη δεύτερη περίπτωση η θρησκεία σχετίζεται με την ηθική και, χωρίς απαραίτητα να είναι αυτός ο αποκλειστικός της σκοπός, επηρεάζει το ήθος του ανθρώπου, το οποίο αξιολογείται με βάση τον βαθμό της συμμόρφωσής του προς τη συγκεκριμένη κλίμακα των αξιών. Η αντίληψη του Θεού ως νομοθέτη και εισηγητή κανόνων ηθικής συμπεριφοράς αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό όλων σχεδόν των θρησκευτικών παραδόσεων. Ειδικά για τη χριστιανική πίστη όμως η σχέση του Θεού με τον άνθρωπο καθορίζεται από την αρχή της αμοιβαιότητας. Οι βιβλικές διατάξεις που καθορίζουν την ηθική συμπεριφορά των ανθρώπων δεν προκύπτουν από την αυθαίρετη έκφραση της βούλησης του Θεού αλλά από τους όρους της συμφωνίας (Διαθήκης), η οποία συνάπτεται μεταξύ του Θεού και ανθρώπων και η οποία προβλέπει δικαιώματα και υποχρεώσεις και για τα δύο συμβαλλόμενα μέρη.

Έτσι, η υποχρέωση υπακοής των ανθρώπων στο εκπεφρασμένο μέσα από νομικές διατάξεις θέλημα του Θεού δεν προκύπτει από μυθικές αφηγήσεις που περιγράφουν κατορθώματα του Θεού στο αρχέγονο μυθικό παρελθόν, αλλά από συγκεκριμένες ενέργειές του μέσα στην ιστορία τους και αυτός είναι ο λόγος που οι βιβλικοί συγγραφείς, προκειμένου να μιλήσουν για τον Θεό, αφηγούνται ιστορία.

Εφόσον, λοιπόν, το περιεχόμενο της *Βίβλου* είναι η ιστορία της σωτηρίας, κάθε τι που συμβαίνει αξιολογείται από τον βιβλικό "ιστορικό" ως καλό ή κακό όχι με βάση κάποιο αντικειμενικό ηθικό κριτήριο, αλλά από το αν συντελεί στη φανέρωση του Θεού και προάγει το σχέδιό του για τη σωτηρία του κόσμου ή όχι. Αυτό που αναδεικνύει κάποιους ανθρώπους ως συνεργάτες του Θεού δεν είναι η προσωπική

τους ηθική αλλά ο σταθερός προσανατολισμός και η εμπιστοσύνη τους στο έλεος του Θεού που έχει τη δύναμη να υπερνικήσει οποιοδήποτε εμπόδιο προβάλλει η αμαρτία στην επίτευξη των θείων στόχων. Οι εκλεκτοί του Θεού δεν είναι αγγελικές υπάρξεις αλλά άνθρωποι με πάθη και αδυναμίες· η ταπεινή υποταγή τους όμως στο θείο θέλημα τους αξιώνει να γίνουν συνεργάτες του Θεού.

Αυτή ακριβώς η απουσία αντικειμενικών ηθικών κριτηρίων και κυρίως η ελευθερία των επιλογών στη φανέρωση του Θεού, που αποτελούν τις βιβλικές ρίζες της ηθικής και που αποκλείουν οποιαδήποτε ιουδαϊκή - νομική ανάγνωση της *Βίβλου* και οποιαδήποτε κατανόηση της σωτηρίας ως επιβράβευσης της ηθικής συμπεριφοράς των ανθρώπων, αποτελούν αναμφίβολα και το θεωρητικό υπόβαθρο για την εφαρμογή της αρχής της οικονομίας στην ποιμαντική πρακτική της Εκκλησίας. Αρκεί, το αίτημα για επιστροφή της ηθικής, που σήμερα εμφανίζεται ως επιτακτικό για τη σωτηρία του αξιακού συστήματος της πολιτισμένης ανθρωπότητας, να στηριχτεί σε ασφαλείς βιβλικές βάσεις, και η Εκκλησία ως αυθεντικός ερμηνευτής της *Γραφής* να αναζητήσει τρόπους διασφάλισης αυτού του εγχειρήματος. Πιστεύοντας ότι το παρόν συνέδριο αυτόν ακριβώς τον στόχο θέλει να υπηρετήσει συγχαίρω τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής για την πρωτοβουλία τους και εύχομαι πλήρη επιτυχία στις εργασίες του!